

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Всеукраїнська наукова студентська конференція
«Міжнародне право в період
турбулентності міжнародних відносин»

25 жовтня 2024

м. Одеса

Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» Олега ТОДОЩАКА
(наказ № 3178-44 від 08.10.2024 р.)

Відповідальний редактор

Аракелян Мінас Рамзесович – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України.

Укладачі:

Бехруз Хашаматула Набійович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права.

Бугаєць Альона Сергіївна – асистент кафедри міжнародного та європейського права.

Гриб Анна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Дронов Владислав Юрійович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Форманюк Вікторія Василівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Слісаренко Анастасія Олександрівна – здобувачка вищої освіти 4 курсу факультету судового та міжнародного права.

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23. Тел. +38(048)719 8685

«Міжнародне право в період турбулентності міжнародних відносин» : студентська науково-практична конференція, 25 жовтня 2024 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2024. 489 с.

© НУ «Одеська юридична академія», 2024

© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

Елісавілі Ілля Володимирович
здобувач вищої освіти 4-го курсу
факультету судового та міжнародного права
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЄДИНА ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЯК УНІКАЛЬНА ПРАВОВА КОНЦЕПЦІЯ

Правосуб'єктність Європейського Союзу є одним з найбільш унікальних та цікавих явищ в сучасній історії. Подібною правовою особливістю серед інших міжнародних організацій може похизуватися лише, наприклад, Організація Об'єднаних Націй, або Світова Організація Торгівлі. Саме тому важливо підкреслити та виокремити особливість правосуб'єктності Європейського Союзу як специфічне явище.

По-перше, варто зазначити передумови формування цієї уособленої ознаки Європейського Союзу, з чого саме розпочалося формування єдиної правосуб'єктності. Початок її було покладено саме завдяки Лісабонського договору, який набув чинності 1 грудня 2009 року. На цьому етапі поставало питання про консолідацію вже майже сформованого об'єднання та відтворення його у новому, модернізованому вигляді. Особливо на фоні провалення прийняття європейської конституції. Існування такого об'єднання у вигляді структури «трьох стовпів», кожен з яких мав свою власну правосуб'єктність, більше не мало сенсу. Відтепер проголошувалося про створення єдиної організаційної структури нового та єдиного Європейського Союзу [1].

Щодо самого Лісабонського договору та фактичного запровадження єдиної правосуб'єктності, варто зазначити, що це дало свободу дії для Європейського Союзу (ЄС) вступати в правовідносини вже за нового статусу та з більшими можливостями. Європейський Союз як міжнародна організація вийшов на арену міжнародних відносин з таким арсеналом можливостей: можливість ведення власної, незалежної та єдиної зовнішньої політики, отримав можливість

укладання та підписання міжнародних угод з різними урядовими та неурядовими міжнародними організаціями, а також з іншими країнами, що не є членами Союзу.

Таким чином можна виокремити наступні ключові зміни, які приніс Лісабонський договір:

1. Скасування системи «трьох стовпів»: Лісабонський договір ліквідував Європейські співтовариства, а їх повноваження та структури були передані до ЄС [2].

2. Перетворення Європейського Союзу на постійного суб'єкта міжнародного права: ЄС заявив про себе в новому ключі і відтепер є активним учасником міжнародних відносин.

3. Посилення зовнішньополітичних позицій: в цьому договорі було передбачено створення окремої спеціальної посади – Високого представника ЄС із зовнішніх справ і політики безпеки, який поєднує функції двох попередніх посад – Комісара з зовнішніх відносин та Генерального секретаря Ради ЄС, що забезпечує більшу узгодженість у зовнішній політиці Союзу.

4. Розширення кола інститутів: відтепер їх налічується сім, замість п'яти. Окрім Європейського парламенту, Ради, Комісії, Суду та Рахункової палати було також створено Європейську Раду та Європейський центральний банк [3].

Також варто приділити увагу основним викликам та обмеженням, що становлять певні проблеми перед Європейським Союзом. Зрозуміло, що було б надто наївно сподіватися на відсутність цих проблем у надто мультинаціональному об'єднанні, проте окрім визначення цих проблем стоїть питання і їх вирішення.

Таким чином, однією з перших проблем яка логічно може виникнути з розуміння кількості країн-членів об'єднання – пріоритет міждержавного характеру вирішення зовнішньої політики. Проблема полягає у пошуку консенсусу між поглядами всіх держав на цю політику, що унеможливорює швидкість вирішення того чи іншого питання.

Відповідно, з цього випливає наступна проблема, яка впливає на існування першої – це різниця інтересів держав-членів. Дуже ілюстративним і вчасним

прикладом буде будь-яка позиція Угорщини в Європарламенті щодо будь-якого питання яке стосується України. Абсолютно зрозуміло і не підлягають сумнівам, що такі дії є повністю і виключно політичними. Тобто, одна країна може загальмувати, а іноді і повністю зупинити певний процес розгляду окремого питання або прийняття рішення, щодо якого є волевиявлення більшості держав-членів.

Окрім цього, варто також звернути увагу на питання міграційної політики, яка може викликати певне обурення і викликає у деяких держав-членів. Власне, частково через безпринципну загальну міграційну політику, Сполучене Королівство вирішило вийти зі складу об'єднання. Останні новини з низки європейських країн, де відбуваються теракти або інші порушення громадської безпеки, в яких зазвичай звинувачують мігрантів, викликають занепокоєння. Міграційна політика ЄС повинна сприяти не відкриттям своїх дверей перед абсолютно кожним мігрантом, а в першу чергу на асиміляцію новоприбулих до нової країни, нової культури, в тому числі і правової, щоб в майбутньому це не становило загрози для усіх країн-членів.

Отже, підсумовуючи, можна сказати, що явище правосуб'єктності Європейського Союзу є доволі унікальною правовою концепцією на сьогоднішній день. Це явище є прикладом динамічного та перспективного розвитку економічних та правових відносин на європейському континенті та буде слугувати взірцем для майбутніх поколінь. Не дивлячись на всі перепони та перешкоди, які постають перед Європейським товариством на сьогодні і будуть поставати в майбутньому, можна з упевненістю говорити про стійку та монолітну єдність цього об'єднання перед буд-якими викликами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Treaty of Lisbon Amending the Treaty on European Union and the Treaty Establishing the European Community URL : [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12007L%](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12007L%3A12007L)

2. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 212 с

3. Європейське право: право Європейського союзу : підручник : у трьох кн. / за заг. ред. В. І. Муравйова. К. : Ін Юре, 2015. Кн. перша : Інституційне право Європейського союзу. В. І. Муравйов, О. М. Шпакович, О. М. Лисенко, О. В. Святун. К. : Ін Юре, 2015. 312 с.

4. Консолідовані версії договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text

Ключові слова: правосуб'єктність, Європейський Союз, Лісабонський договір, Європейське співтовариство, Європарламент, політика, концепція.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Сурілова Олена Олексіївна.

Ігнатюк Аліка Альбертівна

здобувачка вищої освіти 4-го курсу

факультету судового та міжнародного права

Національного університету «Одеська юридична академія»

РОЛЬ СУДУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В СОЮЗІ

Суд Європейського Союзу (Суд ЄС) є головною інституцією, що забезпечує підтримку верховенства права в Європейському Союзі, забезпечуючи єдність правозастосування та сприяючи правовій інтеграції держав-членів. Верховенство права в ЄС означає, що норми права Союзу мають пріоритет над національними законами, що є ключовою передумовою для функціонування правової системи

Завальнюк Анастасія Миколаївна	
ВСТУП УКРАЇНИ ДО ЄС: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ.....	407
Красюн Анастасія Сергіївна	
МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ.....	410
Ландейс Альберт Олександрович	
ПРОБЛЕМАТИКА ВСТУПУ УКРАЇНИ В ЄС В УМОВАХ ВІЙНИ.....	413
Потелешенко Крістіна Анатоліївна	
АДАПТАЦІЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	418
Удод Вікторія Володимирівна	
ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ З ЄС: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	423
СЕКЦІЯ № 14. ПРАВО ЄС: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	429
Дехніч Анастасія Вікторівна	
ПРАВОВИЙ СТАТУС ГРОМАДЯН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	429
Думініка Марія Олександрівна та Рацун Ангеліна Анатоліївна	
ПРАВО НА ПРИТУЛОК ТА МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ.....	433
Елісашвілі Ілля Володимирович	
ЄДИНА ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЯК УНІКАЛЬНА ПРАВОВА КОНЦЕПЦІЯ.....	436
Ігнатюк Аліка Альбертівна	
РОЛЬ СУДУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В СОЮЗІ.....	439
Карасені Олександра Василівна	
СУЧАСНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ПРИНЦИПІВ ТА ОСНОВ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	443
Котелевська Валерія Русланівна	
ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ДЕФІНІЦІЇ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	446
Латиш Яна Вадимівна	
РОЛЬ СУДУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У ФОРМУВАННІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА.....	449
Леснякова Вікторія Олександрівна	
РОЛЬ ЄС У ПОДОЛАННІ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН.....	452
Лук'янчук Катерина Петрівна	